چکیده طرح تحول اقتصادی دولت

طرح تحول اقتصادی

بهره‌وری

عوامل پیرامونی بهره‌وری

- حوزه سیاست‌های ارزی، پولی، مالی، بیمه و قیمت
  - مدیریت نوسانات نرخ ارز
  - توسعه رقابت در بانکداری
  - کارآمدی نظام مالیات
  - هدفمند کردن یارانه‌ها
  - توسعه و رقابتی کردن صنعت بیمه
  - توسعه بازار سرمایه
  - اصلاح نظام قیمت‌گذاری
- حوزه نوآوری و فن‌آوری
  - استقرار نظام ملی نوآوری
  - ایجاد خوشه‌های صنعتی صادرات‌گرا
  - مخارج R&D دولت با جهت‌گیری مشارکت بخش غیردولتی
  - بکارگیری تسهیلات خارجی و FDI در فن‌آوری جدید
  - بکارگیری کسب و کار الکترونیکی
- حوزه نهادی
  - شفافیت سازی کاهش هزینه مبادله، جلوگیری از گسترش فساد اقتصادی
  - حقوق رقابت، مقابله با انحصار
  - تسریع در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی
  - تصویب و بهسازی قوانین تجارت، حمایت از مصرف‌کننده
- حوزه تجارت بین‌المللی
  - تسهیل تجارت
  - اجرایی کردن موافقتنامه‌ای تجاری منطقه‌ای
  - آماده‌سازی بخش‌ها برای الحاق به سازمان تجارت جهانی
  - مقابله با رفتارهای تجاری غیرمنصفانه دامپینگ
  - حفظ و گسترش سهم از بازار جهانی
  - جلوگیری از گسترش قاچاق

برنامه عملیاتی تحول در نظام بهره‌وری

- بهره‌وری، تم برنامه‌های تحول اقتصادی
- برقراری رابطه بین بودجه و بهره‌وری
- طراحی و استقرار جایزه ملی بهره‌وری
- طراحی و استقرار نظام سنجش و تحلیل بهره‌وری
- استقرار چند خوشه نمونه صادراتی رقابتمند با رویکرد افزایش بهره‌وری

یارانه

پیامدهای پرداخت یارانه‌ها، به شکل کنونی

- عدم انتفاع گروه‌های هدف و عدم حل مشکلات اجتماعی
- کاهش تورم حال و افزایش تورم آینده
- انحراف در سرمایه‌گذاری‌ها به دلیل علامت دهی غلط به بازار
- افزایش مقاومت در برابر اصلاح پرداخت یارانه
- افزایش هدر رفت منابع و تخریب محیط زیست

منافع هدفمند کردن یارانه‌ها

- منطقی شدن مصرف کالاها و جلوگیری از قاچاق آنها
- اقتصادی شدن پروژه‌های تطبیق انرژی از منابع تجدیدپذیر
- اصلاح قیمت‌های نسبی، افزایش بهره‌وری و رقابت‌پذیری
- شفاف سازی بودجه و کاهش فساد و اتلاف منابع
- جایگزین نمودن تدریجی طرح‌های رفاه اجتماعی به جای یارانه‌ها
- اصلاح ساختار درآمد - هزینه بنگاه‌های کالاهای یارانه‌ای
- بهبود فن‌آوری تولید
- کمک به رفع عدم تعادل‌های بودجه‌ای
- کاهش سهم طبقات درآمدی بالا و افزایش سهم طبقات پایین از یارانه‌ها

برنامه‌های عملیاتی تحول نظام یارانه‌ها

- شناسایی اقشار اجتماعی و فعالیت‌های آسیب‌پذیر
- تدوین روش‌های اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و سایر کالاهای یارانه‌ای
- ارزیابی آثار سیاست‌ها
- تدوین روش‌های باز توزیع یارانه و سیاست‌های تکمیلی

ارز

مشکلات نظام ارزی

- عدم تسویه بازار
- افزایش ناخالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی، پایه پولی و به تبع آن نقدینگی

شرایط حاکم بر بازار ارز

- افزایش قیمت‌های جهانی نفت
- افزایش درآمدهای ارزی کشور
- مازاد عرضه ارز
- انباشت مداوم ارز
- فشار برای کاهش نرخ ارز

مالیات

برنامه‌های عملیاتی نظام مالیاتی

- پایگاه اطلاعات پایه و عملیات مالی مؤدیان
- اصلاح فرآیندها و سامانه‌های عملیاتی
- زیرساخت‌های سخت‌افزاری و ارتباطات
- ساختار سازمانی و مدیریت منابع انسانی
- قوانین و مقررات (اصلاح پایه‌ها، نرخ‌ها و معافیت‌های مالیاتی)
- مالیات بر ارزش افزوده
- پیش‌بینی تعدیل‌های لازم با توجه به تحولات اقتصادی

چالش‌های نظام مالیاتی کشور

- قوانین و مقررات ناهم سو
- فرآیندهای غیراستاندارد
- عدم استفاده از فن‌آوری‌های روز
- ارتباط مستقیم مؤدی و مأمور مالیاتی
- فرار مالیاتی
- عدم استفاده از اهرم مالیات برای کنترل اقتصادی
- پایین بودن فرهنگ مالیات در جامعه

توزیع

مشکلات نظام جاری توزیع کالا در ایران

- تعدد واحدهای صنفی در سطح خرده فروشی
- هزینه‌های بالای شبکه توزیع کالا
- عدم وجود اطلاعات کافی از حلقه‌های آمار توزیع کالا
- نامطمئن بودن بخشی از حمل کالا در شبکه توزیع
- عدم تعامل بین اصناف جهت استفاده از توانایی‌های صنفی جهت توسعه صادرات و تنظیم بازار
- نبود اتحادیه کشوری در رسته‌های مختلف صنفی
- انحصار در بسیاری از کالاها
- عدم توسعه زیرساخت‌های فنی و نهادی

برنامه‌های اصلاح نظام توزیع

- پروژه ایجاد پایگاه اطلاع‌رسانی اصناف و بازرگانان
- پروژه ملت کارت اصناف کشور
- سامان‌دهی نظام پخش کالا
- ایجاد شبکه‌های زنجیره‌ای خرده‌فروشی
- ایجاد اتحادیه‌های کشوری
- ثبت مکانیزه نقل و انتقالات املاک
- طبقه‌بندی و کدینگ ملی کالا
- تقویت نظارت مردم نهاد
- فراهم کردن پیش نیازهای اجرای مقررات تنظیمی
- اجرای برنامه ویژه تنظیم بازار با توجه به اصلاحات قیمتی مربوط به هدفمند سازی یارانه‌ها

بانک

مشکلات نظام بانکداری

- نابرابری فرصت‌ها و دسترسی به منابع و تسهیلات بانکی
- پایین بودن شفافیت و نظارت در سیستم بانکی
- تمرکز بالا، سلطه بانکداری دولتی، غیررقابتی بودن
- عدم پشتیبانی از نظام آماری در تولید اطلاعات
- عدم توسعه بانکداری الکترونیکی
- عدم اجرای مؤثر عقود در بانکداری بدون ربا
- عدم توسعه سایر بازارها
- سیستم نامناسب دارایی‌ها و بدهی‌ها و مدیریت ریسک

برنامه‌های عملیاتی تحول نظام بانکداری

- توسعه قرض‌الحسنه در بانکداری
- هدایت صحیح منابع مالی به سمت سرمایه‌گذاری‌های مولد
- اعتلای نظارت در سیستم بانکی
- ارتقای کارآیی سیستم بانکی از طریق توسعه بانکداری الکترونیکی
- ایجاد مؤسسات تخصصی مالی
- حرکت نظام بانکی در راستای تحقق عدالت در دسترسی به منابع
- توسعه رقابت
- سازمان‌دهی و آماده‌سازی بانک‌های دولتی در جریان خصوصی‌سازی
- اعتلای زمینه اجرای مؤثر عقود

گمرک

برنامه‌های تحول نظام گمرکی

- برنامه توسعه گمرک الکترونیکی
- برنامه بهبود ارزش‌گذاری کالاها
- برنامه اصلاح ساختار سازمانی گمرک
- برنامه ارتقای سلامت اداری
- برنامه تسهیل در تشریفات گمرکی کالاها

مشکلات نظام گمرکی

- تعدد و پراکندگی گمرکی و عدم تجهیز فنی و نیروی انسانی
- تنوع و پیچیدگی قوانین و مقررات
- ارزش‌گذاری غیرواقعی کالاها و نرخ حقوق ورودی پایین‌تر
- کندی انجام تشریفات گمرکی و رسوب کالاها
- ناهماهنگی با وظایف سازمان‌های همجوار
- قاچاق کالا

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منبع: ماهنامه «اقتصاد ایران» از کمیته طرح تحول اقتصادی دولت.